

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในภาวะการณปัจจุบันกำลังประสบปัญหาวิกฤติหลายประการ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เช่น ระบบการศึกษา นโยบายพัฒนาที่ผิดพลาด ความเจริญทางด้านวัตถุที่ไม่ สอดประสานกับความเจริญทางด้านจิตใจ การเมืองหรือรัฐบาลในอดีตเน้นพัฒนาเศรษฐกิจระดับบน ทอดทิ้งเศรษฐกิจระดับพื้นฐาน สังคมเบื้องบนบั่นทอนสังคมเบื้องล่างโดยเฉพาะชนชั้นระดับรากหญ้า ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศต้องยากจนลงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นยิ่งขึ้น จนทำให้เกิดปัญหา เศรษฐกิจของชาติเกือบล่มสลาย รัฐบาลต้องกู้เงินจากต่างประเทศ เป็นหนี้เงินกองทุนการเงินระหว่าง ประเทศหรือ I.M.F จำนวนมาก เกิดปัญหาทุจริตคอร์ปชั่นอย่างหนักจากโครงการต่างๆที่รัฐบาลอนุมัติ สร้างความรำววยให้กับกลุ่มคนเพียงบางกลุ่ม และยังเลวร้ายลงไปอีกในเรื่องปัญหาการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดให้โทษ โดยเฉพาะยาบ้า ที่มุ่งทำลายล้างเผ่าพันธุ์คนไทย ทำลายความมั่นคงของประเทศ จนรัฐบาลต้องใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดประกาศสงครามกับยาเสพติด และเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อรัฐสภา ว่า จะต้องแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของชาติ 3 ประการ ด้วยกันคือ ประการแรกคือ ปัญหาความยากจน ประการต่อไปคือ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ประการสุดท้ายคือ ปัญหาการทุจริตคอร์ปชั่น จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังให้บังเกิดผลโดยเร็ว(ทักษิณ ชินวัตร. คำแถลงนโยบายการบริหารราชการ แผ่นดินต่อรัฐสภา 26 กุมภาพันธ์ 2544 : 2)

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดถือเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย เนื่องจากทวีความ รุนแรง และมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จากการวิเคราะห์ของกองอำนวยการรักษาความ มั่นคงภายใน หรือ กอ.รมน. พบว่า “ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยไม่ได้เป็นไป ตามกลไกธรรมชาติ แต่เป็นกลยุทธ์และปฏิบัติการสร้างความอ่อนแอให้แก่ประเทศไทยโดยขบวนการค้า ยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนคนไทยเข้าสู่ภาวะวิกฤติถึงขั้นสิ้นชาติในเวลาอันรวดเร็ว “ ที่ว่ามันไม่เป็นไป ตามกลไกธรรมชาตินั้น เนื่องจากการตรวจสอบข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ ป.ป.ส. พบว่ามีการลักลอบนำยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าเข้าสู่ประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างน่ากลัว คือ ในปีพ.ศ. 2541 ยาบ้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย 100 ล้านเม็ด ปี พ.ศ. 2542 จำนวน 300 ล้านเม็ด ปี พ.ศ. 2543 จำนวน 500 ล้านเม็ด ปี พ.ศ. 2544 จำนวน 700 ล้านเม็ด เพียงห้วง 3 – 4 ปีที่ผ่านมา

การแพร่ระบาดสูงเกินกว่า 400 % (สมชาย เอิบอาบ. วารสาร ปส.สัมพันธ์. 2546 : 8) ทำให้ปัญหานี้ จึงเกิดขึ้นเฉพาะเจาะจงกับประเทศไทยเท่านั้น ทั้งๆที่ประเทศไทยมีประเทศเพื่อนบ้านอยู่รอบข้างใน ภูมิภาคนี้หลายประเทศ จำนวนหมู่บ้านในประเทศไทยกว่า 7 หมื่นหมู่บ้าน พบว่า มีเพียง 1 หมื่นหมู่บ้าน เท่านั้น ที่ไม่มีปัญหาเยาเสพติด มีผู้เกี่ยวข้องสูงกว่า 3 ล้านคน ในปัจจุบันเป้าหมายของขบวนการมุ่งให้ เกิดผู้ค้าและผู้เสพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีเจตนาที่จะมุ่งบ่อนทำลายเยาวชน นิสิต นักศึกษา ซึ่งจะเป็ นผู้นำพัฒนาชาติไทยในอนาคตโดยตรง งบประมาณจำนวนมากต้องทุ่มเทไปกับการแก้ปัญหานี้เพิ่มขึ้น ทุกปี จากข้อมูลสถิติของ ป.ป.ส. ปี 2545 คาดว่าอีก 2 ปี ข้างหน้า จะมีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากถึง 7-8 ล้านคน หากไม่ทำการแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาของกลุ่มว่าในประเทศไทย

จากข้อมูลทางลับของ กอ.รมน. และ ปปส.(ภาคภูมิ สัจพันธ์. วารสาร ปส.สัมพันธ์. 2544 : 15) พบว่ากลุ่มว่าได้วางแผนงานสำคัญไว้ 3 ประการ คือ ประการแรก การอพยพมวลชน ประการที่สอง การพัฒนาก่อสร้างกองบังคับการและแหล่งชุมชน และประการสุดท้าย การค้ายาเสพติด โดยการอพยพมวลชนจากปางซาง ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของพม่าติดกับประเทศจีนมาตั้งกองบังคับการ และแหล่งชุมชนก่อสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่เมืองยอน โดยเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีการอพยพมวลชนเพิ่มอีก 50,000 คน จากสภาพเมืองยอนเมื่อปี พ.ศ. 2542 เป็นเพียงหมู่บ้านอยู่กลางหุบเขาบริเวณคอยสามเส้า กระจัดกระจายกันอยู่ แต่ปี พ.ศ.2544 สภาพเมืองยอนกลายเป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรืองมาก มีการพัฒนา ก่อสร้างทั้งที่อยู่อาศัยเป็นตึก สร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำ 2 แห่ง สร้างคลองส่งน้ำ สร้างสะพานคอนกรีต และปรับสร้างเส้นทางเชื่อมต่อพื้นที่ต่างๆ ที่สำคัญคือ สร้างโรงงานผลิตยาเสพติดตามพื้นที่ใกล้ช่องทาง เข้าประเทศไทยบริเวณคอยสามเส้า คอยสามเส้า บ้านเมืองจิดตรงข้ามอำเภอแม่สาย บ้านนาทองม คอยกั้งดี บ้านน้ำสูงุ่น ตรงข้ามอำเภอฝาง บ้านหัวเมือง คอยสันหลวง ห้วยน้ำกุนน้อย ตรงข้ามอำเภอปางมะผ้า ซึ่งมีโรงงานทั้งหมดประมาณกว่า 10 โรงงาน สำหรับช่องทางนำเข้ายาเสพติดคือ ช่องทางอำเภอแม่สาย อำเภอแม่อาว อำเภอฝาง อำเภอปางมะผ้า นอกจากนี้ยังนำเข้าทางประเทศลาว ด้านอำเภอเชียงของ อีก ช่องทางหนึ่งคือด้านจังหวัดตาก เข้าจังหวัดอุตรดิตถ์ แล้วนำไปพักยาที่จังหวัดเลย , เพชรบูรณ์ ส่วนทาง ด้านทิศตะวันตกของประเทศไทย นำเข้าทางจังหวัดกาญจนบุรี แล้วนำมาพักยาที่บริเวณชุมชนคลองเตย กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทยทำให้คนไทยที่เกี่ยวข้องต้องสูญเสียเงินเป็น จำนวนมากกว่าแสนล้านบาทต่อปี ในการซื้อขายเสพติด และเงินจำนวนนี้เองกลุ่มว่าได้นำไปพัฒนา ก่อสร้างเมืองยอนให้เจริญรุ่งเรืองมากกว่าในอดีตที่ผ่านมาตราบเท่าทุกวันนี้ ปัญหาเยาเสพติดถือเป็น ปัญหาที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยมาช้านาน ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ระดมสรรพ กำลัง และเทคโนโลยีในการยับยั้งการเสพ การค้า การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มแข็ง แต่ปรากฏว่า สถานการณ์ดังกล่าวยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการทดแทนด้วยตัวยาใหม่ๆและมีการกระจาย กลุ่มผู้เสพอ่างกว้างขวาง แต่เดิมกลุ่มผู้เสพอจะอยู่ในแควดวงของผู้ว่างงาน ผู้มีอาชีพรับจ้าง เกษตรกร

ผู้ใช้แรงงาน แต่ปรากฏว่าในระยะหลังสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดอยู่ในกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ถือว่าเป็นกลุ่มที่น่าวิตกอย่างยิ่ง มีการเพิ่มจำนวนผู้เสพอย่างต่อเนื่อง ในอัตราที่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ พร้อมกันนั้นผู้เสพส่วนหนึ่งได้มีการพัฒนาไปเป็นผู้ค้า ซึ่งยิ่งทำให้ปัญหาในกลุ่มนี้มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น มีการประมาณว่าเมื่อ 30 ปีที่แล้ว (ประมาณ ปี พ.ศ. 2506) มีผู้ติดยาเสพติดประมาณ 70,000 คน จากจำนวนประชากร 30 ล้านคน แต่เมื่อปี พ.ศ. 2528 ลิขิต เทอดเสถียรศักดิ์(2528 : 6)กล่าวว่า มีผู้ป่วยติดยาเสพติดประมาณ 400,000 คน และต่อมา ปี พ.ศ. 2536 สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI. 2538 : 40) ได้ประมาณผู้ป่วยยาเสพติด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2536 จำนวนผู้ป่วยขึ้นต่ำทั่วประเทศทั้งสิ้นประมาณ 1,267,590 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.2 ของประชากรทั่วประเทศ

เดิมปัญหาเสพติดเป็นปัญหาชุมชนในเมืองเท่านั้น แต่จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน หรือ ชุมชน โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2537 พบว่าสูงกว่าร้อยละ 40 ของหมู่บ้านทั่วประเทศมีปัญหาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าและสารระเหยมีการระบาดมากที่สุดทุกภาค เมื่อพิจารณากลุ่มผู้เสพพบว่าร้อยละ 63 เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน หรือเป็นเกษตรกร แต่จำนวนผู้ติดยาเสพติดอันดับรองถัดไปคือ นักเรียนและนักศึกษาในโรงเรียน และสถาบันการศึกษา คือคิดเป็นร้อยละ 5.66 ของผู้ติดยาเสพติดทั้งหมด(พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2540 : 262) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่นักเรียน นักศึกษา เป็นปัญหาที่กำลังขยายวงกว้างมากขึ้น สาเหตุส่วนหนึ่งที่ปัญหาเสพติดยังคงอยู่และสามารถขยายวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว ยากต่อการที่จะแก้ไขด้วยวิธีการป้องกันและปราบปราม น่าจะเนื่องจากการที่มีผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดนั้นมีมากมายมหาศาล โดยเฉพาะยาบ้าซึ่งเป็นยาเสพติดที่ผลิตได้ง่าย สะดวก และสามารถเคลื่อนย้ายแหล่งผลิตไปยังที่ต่างๆได้ง่ายซึ่งทำให้ยากแก่การจับกุม ทำให้ยาบ้ากลายเป็นปัญหาเสพติดที่รุนแรงมากขึ้นทุกวันเพราะได้นำไปสู่ปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาทางจิต ปัญหาอาชญากรรมโดยที่ยาเสพติดมีความเป็นธรรมชาติของปัญหาที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความรุนแรงของปัญหาเพิ่มขึ้น มีผู้ติดยาเสพติดมากขึ้น ด้วยา รูปแบบการผลิต การแพร่ระบาดที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งรูปแบบที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีมาตรการที่ก้าวหน้าทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและอาจจริงอาจจัง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันปราบปราม และยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและใกล้ชิดกับปัญหาเสพติดอยู่ทุกจังหวัด เรียกว่า “ ตำรวจภูธรจังหวัด “ มีหน่วยงานที่แบ่งย่อยลงไปรับผิดชอบโดยตรงที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดเรียกว่า “ สถานีตำรวจ “ เป็นหน่วยงานหลักในการปราบปรามจับกุมผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละคนในสถานีตำรวจ ถูกกำหนดไว้ตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 774 / 2537 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2537 เรื่อง กำหนดหน้าที่การทำงานของตำแหน่งในสถานีตำรวจ โดยได้แบ่งสายงานในสถานีตำรวจออกเป็น 5 สายงานคือ งานอำนวยราชการ งานป้องกันปราบปราม งานสอบสวน

งานสืบสวน และงานจราจร แต่การบริหารภายในสถานีตำรวจก็เป็นสิทธิของหัวหน้าสถานีตำรวจที่จะออกคำสั่งภายในมอบหมายหน้าที่เป็นกรณีพิเศษกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ในการปฏิบัติหน้าที่เรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ สำหรับปัญหาอาชญากรรมก็เช่นกัน หัวหน้าสถานีตำรวจจะคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจจากทุกสายงาน ไม่ว่าจะเป็นสายงานฝ่ายอำนวยการ งานป้องกันปราบปราม งานสอบสวน งานสืบสวน และงานจราจร ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่สุดในหน้าที่ปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาชญากรรม โดยจะออกเป็นคำสั่งมอบหมายหน้าที่จากหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งอาจจะกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ได้ เรียกว่า “ชุดเฉพาะกิจปราบปรามอาชญากรรม” ซึ่งทุกสถานีตำรวจจะต้องมีอย่างน้อย 1 ชุด การปฏิบัติหน้าที่ของชุดเฉพาะกิจปราบปรามอาชญากรรมนั้นจะต้องเสี่ยงภัยต่างๆ เพราะขบวนการค้ายาเสพติดนั้นเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กร (Organized Crime) ถ้ามีผู้กระทำความผิดเป็นกลุ่ม มีการดำเนินการตามแผน มีผู้บังคับบัญชาตามสายงาน มีเครือข่ายแห่งความรับผิดชอบ เพื่อให้งานหรือการประกอบอาชญากรรมมีประสิทธิภาพ ขบวนการค้ายาเสพติดนับวันจะรุนแรงขึ้นทุกขณะ เพราะเป็นการดำเนินการที่มีมันสมอง มีเครื่องมือที่ทันสมัย มีกำลังเงิน หรือมีอิทธิพลทางการเมือง ผู้ประกอบอาชญากรรมประเภทนี้จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และเป็นผู้นำหน้าถือตาของสังคมโดยทั่วไป เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าทำการจับกุมก็จะมีการตอบโต้หลายอย่าง เช่น ร้องเรียนว่าถูกกลั่นแกล้งจับ ร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามค้ายาเสพติดเสียดาย หรืออาจใช้เงินซื้อตัว เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ร่วมค้ายาเสพติด หรือให้ข้อมูลข่าวสารให้การสนับสนุนในการค้ายาเสพติดใช้อิทธิพลทางการเมือง หรือทางการเงินลงขันช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปราบปรามจับกุมก็ปรากฏให้เห็น ซึ่งกรณีดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตั้งใจทำงานปราบปรามอาชญากรรมอย่างจริงจัง ต้องเสียตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือหลงผิดร่วมค้ากับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดทำให้ต้องถูกลงโทษจำคุก หรือต้องถูกลงทัณฑ์ออกจากราชการ ไปก็มีจำนวนมาก ประกอบกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำลังประสบปัญหาอันเกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกันกับองค์กรอื่นๆทำให้ปัจจัยหรือทรัพยากรต่างๆตลอดจนงบประมาณถูกจำกัดลง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหากลยุทธ์ ในการพัฒนาจัดการให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด ดังในตารางแสดงสถิติผลการจับกุมยาเสพติดของประเทศไทยที่ผ่านมา ในตารางที่ 1,2

ตารางที่ 1 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 – 2545

ลำดับที่	ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา	น้ำหนัก(กรัม) จำแนกตามชนิดยาเสพติด						กัญชาแห้ง
				เฮโรอีน	เมทแอมเฟตามีน	ฝิ่น	เอ็กซ์ตาซี	โคเคน (โคเคน)	คีตามีน	
1	2532	63,379	66,249	744,329.49	54,461.38	4,067,902.61	-	0.33	-	27,166,929.15
2	2533	60,680	64,072	1,174,364.88	75,944.74	910,176.76	-	-	-	14,736,766.51
3	2534	79,340	84,630	16,881,471.31	507,961.44	2,190,576.69	-	7,020.00	-	21,284,244.41
4	2535	87,247	92,742	1,047,031.38	92,460.00	2,934,122.08	-	-	-	13,340,445.47
5	2536	105,956	113,581	2,690,907.08	659,142.64	3,664,115.31	-	2,050.40	-	10,644,528.58
6	2537	122,131	131,605	1,329,393.12	442,069.18	793,574.19	1.53	-	-	8,817,314.84
7	2538	143,634	153,795	748,842.77	539,649.16	1,481,853.77	3,926.31	1,009.10	-	19,877,696.33
8	2539	151,916	63,757	404,831.61	817,231.23	1,168,017.71	2,421.88	2,261.19	-	16,723,515.67
9	2540	158,083	171,660	324,625.67	1,930,134.69	1,760,615.23	20,011.83	3,228.21	15.00	9,094,307.82
10	2541	193,449	22,283	577,118.25	3,012,297.46	1,771,775.34	1,479.88	3,570.14	377.51	5,890,336.19
11	2542	206,177	223,307	403,747.23	4,514,899.92	2,046,049.48	5,448.57	619.66	26,413,364.00	14,684,161.41
12	2543	222,451	238,148	383,818.76	7,545,811.56	1,595,006.85	18,045.82	4,003.39	3,852.50	10,322,231.43
13	2544	205,249	218,222	473,613.55	8,458,573.87	2,288,856.64	16,884.65	4,915.10	95,407.41	10,921,068.44
14	2545	189,720	189,720	634,351.43	8,632,408.16	4,033,874.91	37,401.68	14,733.59	25,288.34	12,121,612.90

ที่มา : วารสาร ปส.สัมพันธ์ บข.ปส.ปีที่ 8 ฉบับที่ 6 (2546 : 12)

ตารางที่ 2 สถิติผลการจับกุมยาเสพติดทั่วประเทศ จำแนกตามชนิดยาเสพติด จำนวนคดี จำนวนผู้ต้องหา จำนวนผู้ต้องหา นำหนักของกลางแต่ละข้อหา ปี พ.ศ. 2545

ชนิดยาเสพติด	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา	น้ำหนัก (กรัม)	ผลิต	นำเข้า	ส่งออก	จำหน่าย	ครอบครองเพื่อจำหน่าย	ครอบครอง	เสพ	รวม
เฮโรอีน	2,251	2,458	634,351.43	4	13	33	211	373	1,938	72	2,644
เฮกซ์ดาซี	492	850	37,401.68	2	6	0	109	161	510	202	990
ฝิ่นดิบ	1,538	1,632	726,199.13	21	12	0	46	115	1,438	72	1,704
ฝิ่นสุก	333	346	23,596.88	0	4	3	11	17	321	19	375
พืชฝิ่น	21	22	3,284,078.90	20	0	0	0	0	4	0	24
อาชติดข/อาชติด	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
อีเทอร์/คลอโรฟอร์ม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
แอซติก ล้วน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
กาแฟอื่น	2	6	501,700.00	0	0	0	0	0	2	0	6
กัญชาแห้ง	14,610	15,736	1,212,162.90	90	31	11	491	516	11,381	4,314	16,836
กัญชาสด	777	787	74,438,450.74	669	0	0	9	56	373	8	1,115
ยางกัญชากัญชาน้ำ	7	10	52,174.00	0	7	5	2	6	3	0	23
พันธุ์กัญชา	48	46	11,335.54	5	0	0	3	6	36	1	51
พืชกระท่อม	953	963	1,440,805.38	41	0	0	5	9	913	7	975
เมทแอมเฟตามีน	145,721	154,549	8,632,408.16	53	310	12	18,193	17,404	75,569	52,279	163,461
วัตถุออกฤทธิ์อื่น ๆ	511	521	135,259.20	0	2	154	55	11	318	318	670
สารระเหย	12,948	13,197	453,345.44	2	0	1	49	0	60	60	13,216
ยาเสพติดอื่น ๆ	617	755	1,107,602.08	4	5	27	140	98	417	417	946

รวมจำนวนคดี 179,593 คดี (ไม่ทราบผู้กระทำความผิด 726 คดี) รวมจำนวนผู้ต้องหา 189,720 คดี

ที่มา: วารสาร ปส. สัมพันธ์ บช.ปส. ปีที่ 8 ฉบับที่ 6 (2546 : 14)

จากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 แสดงสถิติการจับกุมยาเสพติดชนิดต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 – 2545 ของสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งได้รับรายงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ผลการปราบปรามยาเสพติด ชนิด เฮโรอีน เริ่มมีการจับกุมมากขึ้นตามปกติเรื่อยมาจนถึง ปี พ.ศ. 2536 มีการจับกุมเฮโรอีนน้ำหนัก 2,690,907.08 กรัม หลังจากนั้นจำนวนน้ำหนักก็ลดลงเรื่อยๆ และเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกันมากนัก ตรงกันข้ามกับเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) จะเห็นว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา จำนวนน้ำหนักที่จับกุมได้เพิ่มมากขึ้นอย่างผิดธรรมชาติ คือเริ่มที่ 1,930,134.69 กรัม เพิ่มขึ้นทุกปี ปีละกว่า 1 – 2 ล้านกรัม คือ ในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 8,632,408.16 กรัม แสดงให้เห็นว่ายาบ้ามีการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้นอย่างผิดปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์ทางลับของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในว่า ยาบ้าถูกลักลอบนำเข้าประเทศไทยมากที่สุดในปี พ.ศ. 2544 – 2545 ปีละ 700 ล้านเม็ด แต่จับได้แค่ 15% สำหรับผลรวมจำนวนคดีในการจับกุมยาเสพติดทุกชนิด จะเห็นได้ว่า ปี พ.ศ. 2543 เพิ่มมากที่สุด คือ 222,451 คดี ผู้ต้องหา 238,148 คน ส่วนในตารางที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบกับกรจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ทุกชนิด เฉพาะในปี พ.ศ. 2545 จะเห็นได้ว่า เมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้าที่จับได้ จำนวน 145,721 คดี ผู้ต้องหา 154,549 คน หรือของกลางยาบ้า 95,305,480 เม็ด จับมากที่สุดในปีบรรดาเสพติดทุกชนิด (บช.ปส.ตร. ปี 2545) รองลงมา คือ กัญชาแห้ง และสารระเหย ส่วนเฮโรอีนจับได้เพียง 2,351 คดี ผู้ต้องหา 2,458 คน ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2536 เป็นอย่างมาก ทั้งหมดนี้เป็นสถิติในภาพรวมของประเทศ

จากการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดของรัฐบาล หากไม่ดำเนินการอย่างเด็ดขาดและจริงจังแล้ว ประเทศไทยไม่สามารถเอาชนะยาเสพติดได้ จึงได้กำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยการประกาศสงครามเพื่อเอาชนะยาเสพติดตามยุทธศาสตร์ “พลังแผ่นดินซัดสลายยาเสพติด” เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2544 รัฐบาลได้ออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 119 / 2544 เรื่อง แนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด เพื่อระดมพลังจากหน่วยงาน องค์กรทุกองค์กรในสังคม ให้ร่วมเป็นกำลังในการเอาชนะยาเสพติด ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หลักที่จะแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ แม้ทุกฝ่ายจะเร่งดำเนินการตามคำสั่งแต่สถานการณ์ปัญหายังคงทวีความรุนแรง การแพร่ระบาดของยาเสพติดกระจายไปทุกหมู่บ้าน ชุมชน แม้กระทั่งในสถานศึกษา ประมาณการผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติดมีจำนวนมากกว่า 1,000,000 คน และ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำรัสทรงแสดงความห่วงใยเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2545 รัฐบาลจึงน้อมรับกระแสพระราชดำรัส ประกาศสงครามขึ้นแตกหักกับยาเสพติด ในวันที่ 31 มกราคม 2546 จากนโยบายจึงนำไปสู่การปฏิบัติตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 29 / 2546 เรื่อง การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จที่สำคัญในการต่อสู้ คือ “พลังมวลชน” และการจัดตั้งองค์กรในทุกระดับชั้นที่ชัดเจน เพื่อเป็นแกนนำรับผิดชอบในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดใน

ลักษณะของการบูรณาการ กำหนดการบริหารจัดการ โดยให้มีศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด(ศตส.) เป็นองค์การอำนวยการระดับชาติตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 30 / 2546 ให้ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการศูนย์ และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 31/ 2546 ให้มีศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับต่างๆ เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ และเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2546 พันตำรวจโท ดร.

ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายนโยบายแก่หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กำหนดจุดเน้นการบริหารแบบบูรณาการ คือ การแก้ไขปัญหาเสพติดโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area Approach) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้ารับผิดชอบร่วมกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ปฏิบัติงานร่วมกับผู้แทนส่วนราชการในพื้นที่จังหวัดแบบบูรณาการในทุกๆ ด้าน ทั้งแนวคิด แผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติ กำหนดแนวทางการปฏิบัติคือ

วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2546 นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้ดำเนินการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้นในทุกพื้นที่ ประกาศแจ้งเตือนผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ และผู้ใช้ยาเสพติดมอบตัวกับทางราชการ หรือ ศตส. ในพื้นที่ต่างๆ

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 เป็นวันเริ่มลงมือปฏิบัติการกวาดล้างพร้อมกันทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยขีดเส้นตายภายใน 3 เดือน ต้องกวาดล้างให้หมดสิ้น ทำการตรวจสอบ (X – RAY) ทุกตารางนิ้ว

วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546 เป็นการติดตามประเมินผลการปฏิบัติในห้วง 3 เดือน แล้ว หลังจากนั้นก็ยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทั้งด้านการปราบปราม การป้องกัน และบำบัดรักษาฟื้นฟู และพัฒนา จนถึงเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 โดยกำหนดให้วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2546 เป็นวันประกาศชัยชนะยาเสพติด เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม พ.ศ. 2546

จากคำสั่งของนายกรัฐมนตรีให้เวลาเพียง 3 เดือน กับการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ทำให้กระทรวงมหาดไทย และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องตระหนักถึงภารกิจอันยิ่งใหญ่โดยเฉพาะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ที่มีความกดดันมากในช่วงแรกๆ เพราะมีการรายงานผลทุกสัปดาห์ ประกาศจังหวัดยอดเยี่ยม และ จังหวัดยอดเยี่ยม พร้อมทั้งพิจารณาข้อบกพร่องในกรณีที่อ้างว่าไม่สนองนโยบาย ความเครียดความวิตกกังวลของเจ้าหน้าที่ชุดเฉพาะกิจปราบปรามยาเสพติด จึงมีมากกว่าผู้รับผิดชอบด้านอื่นเป็นอย่างมากการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ดก็เช่นเดียวกันกับจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่รับผิดชอบในงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูล

และแนวทางปฏิบัติ พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติในที่ประชุมให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ศตส.) ของตำรวจภูธรจังหวัดในเขตรับผิดชอบร่วมกับสถานีตำรวจทุกแห่งในจังหวัด พร้อมกันสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อตอบปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติ โดยเน้นหนักในการกวาดล้าง จับกุม เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติการให้เชื่อมโยงกันตลอด สำหรับการแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าในจังหวัดร้อยเอ็ด จากปี พ.ศ. 2541 – 2545 นั้นพบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2542 เป็นระยะที่มีการระบาดของยาเสพติดประเภทยาบ้าเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะที่อำเภอหนองพอก จะเป็นพื้นที่พักยาบ้า และเป็นพื้นที่ระบาดอย่างรุนแรง ต่อมาปี พ.ศ. 2543 – 2544 ตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามนโยบายและแผนปฏิบัติการของตำรวจภูธรภาค 4 คือ ด้านการป้องกัน ได้จัดให้มีการอบรมความรู้แก่เด็ก เยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงทั้งในสถานศึกษาและชุมชนต่างๆ จัดตั้งสมัชชาต่อต้านยาเสพติดเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในทุกอำเภอ ครอบคลุมหมู่บ้านและตำบล จัดการฝึกอบรมตามโครงการแสงเทียนเพื่อฟื้นฟูบำบัดรักษาให้กับผู้ติดยา ให้โอกาสกลับตัวกลับใจเป็นคนดีของสังคม ส่วนในด้านการปราบปราม ตำรวจภูธรภาค 4 ถือเป็นภาคแรกที่มีการปราบปรามอย่างเฉียบขาด รุนแรง สามารถจับกุมผู้ค้ารายสำคัญได้เป็นจำนวนมาก กวดขันให้ผู้ค้าเข้ามาจับตัวและยุติบทบาท ในการค้ายาบ้า บางคนได้หลบหนีออกนอกพื้นที่ จึงเป็นสาเหตุให้การแพร่ระบาดของยาบ้าใน จังหวัดร้อยเอ็ด ลดลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ยังไม่หมดไปจากพื้นที่เนื่องจากผู้เสพยาซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษาที่เสพยายังไม่สามารถเลิกได้ แต่กลับเปลี่ยนสภาพไปเป็นผู้ค้ารายย่อยเพิ่มจำนวนมากขึ้น ซึ่งยากแก่การปราบปรามอย่างจริงจัง

สำหรับผลการจับกุมคดียาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – 2545 เป็นต้นมาได้ทำการจับกุมคดียาเสพติดดังนี้

ตารางที่ 3 สถิติการจับกุมยาเสพติดในจังหวัดร้อยเอ็ด

ปี พ.ศ.	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา	จำนวนของกลางจำแนกตามชนิดยาเสพติด			
			เฮโรอีน	ยาบ้า	กัญชา	สารระเหย
2543	4,694	5,211 คน	962 หลอดกาแฟ	75,259 เม็ด	5 ก.ก.	731 กระป๋อง
			5 คดี	3,249 คดี	962 คดี	962 คดี
			5 คน	3,547 คน	962 คน	962 คน
2544	3,302	3,566 คน	1 หลอดกาแฟ	25,877 เม็ด	15 ก.ก.	975 กระป๋อง
			1 คดี	1,738 คดี	459 คดี	1,100 คดี
			1 คน	1,887 คน	510 คน	1,124 คน
2545	1,556	1,664 คน	1 หลอดกาแฟ	7,618 เม็ด	11 ก.ก.	543 กระป๋อง
			1 คดี	712 คดี	224 คดี	620 คดี
			1 คน	769 คน	263 คน	632 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จากตารางที่ 3 สถิติผลการจับกุมยาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จับกุมคดียาเสพติด ทั้งหมด 4,694 คดี ผู้ต้องหา 5,211 คน แยกเป็นจับกุมยาบ้ามากที่สุดคือ 3,249 คดี ผู้ต้องหา 3,547 คน รองลงมาได้แก่สารระเหย กัญชา และ เฮโรอีน ซึ่งมีเพียง 1 คดี เท่านั้นเอง แล้ว สถิติการจับกุมก็ลดลงเรื่อยมาจนถึง ปี พ.ศ. 2545 แสดงให้เห็นว่าการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ประสบผลสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ

ตารางที่ 4 รายงานผลการปฏิบัติงานของ สป.ก.ตร.สนผ.ตร. ศตสส.มท. และ ศตส.กองทัพไทย
ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2546

ลำดับ	กิจกรรม	1 – 28 กุมภาพันธ์ 2546	1 – 31 มีนาคม 2546	1 – 30 เมษายน 2546	รวม
1.	ข้อหาจำหน่าย/ครอบครองเพื่อจำหน่าย (รายสำคัญ)	573 ราย 709 คน	531 ราย 618 คน	402 ราย 467 คน	1,506 ราย 1,794 คน
2.	จำนวนของกลางยาบ้า	6,639,3337 เม็ด	6,173,782 เม็ด	2,753,515 เม็ด	15,566,633 เม็ด
3.	มูลค่าทรัพย์สินที่ยึด / อาศัย	537,650,608 บาท	384,861,820 บาท	435,700,315 บาท	1,358,212,752 บาท
4.	การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ				1,293 คน
5.	ข้อหาจำหน่าย/ครอบครองเพื่อจำหน่าย (รายย่อย)	7,145 ราย 7,797 คน	4,480 ราย 4,718 คน	2,606 ราย 2,841 คน	14,231 ราย 15,356 คน
6.	ข้อหาผลิต	246 ราย / 173 คน	112 ราย/108 คน	78 ราย / 72 คน	436 ราย / 353 คน
7.	ข้อหาครอบครอง	10,458 ราย 10,916 คน	5,869 ราย 5,934 คน	3,461 ราย 3,549 คน	19,788 ราย 20,399 คน
8.	ข้อหาเสพ	10,534 ราย 10,592 คน	6,281 ราย 6,428 คน	3,563 ราย 3,605 คน	20,378 ราย 20,625 คน
9.	ผู้ผลิต/ผู้ค้ารายงานตัว	38,620 คน	3,235 คน	517 คน	42,372 คน
10.	ผู้ติด/ผู้เสพรายงานตัว	252,966 คน	8,819 คน	23,401 คน	285,186 คน

จากตารางที่ 4 ผลการจับกุมกลุ่มการค้ายาเสพติดรายสำคัญในรอบ 3 เดือน จำนวน 1,506 ราย ผู้ต้องหา 1,794 คน จำนวนของกลางยาบ้า 15,566,633 เม็ด ยึดทรัพย์สินและอาชญากรรมมูลค่า 1,358,212,752 บาท ดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ 1,293 คน นอกจากนี้ยังจับกุมข้อหาจำหน่ายครอบครองเพื่อจำหน่าย รายย่อย 14,231 ราย ผู้ต้องหา 15,356 คน ข้อหาผลิต 436 ราย ผู้ต้องหา 353 คน ข้อหาครอบครอง 19,788 ราย ผู้ต้องหา 20,625 คน ข้อหาเสพ 20,378 ราย ผู้ต้องหา 20,625 คน ยังมีผู้ผลิตผู้เสพเข้ารายงานตัวอีกจำนวนมาก รวมแล้วสามารถบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ของการปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทยได้

ตารางที่ 5 ผลการปราบปรามของศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดของจังหวัดร้อยเอ็ด (ศตส.จว.รอ.)
ระหว่าง 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2546

ลำดับที่	ชนิดของยาเสพติด	ชื่อกล่าวหา	จำนวนของกลาง	คดี	ผู้ต้องหา
1.	เฮโรอีน	-	-	-	-
2.	เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า)	ครอบครองเพื่อ จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง	729 เม็ด 234 เม็ด	59 ราย 134 ราย	63 คน 234 คน
3.	ยาบ้า / กัญชา / สารระเหย	เสพ	-	368 ราย	368 คน
4.	กัญชาสด	ผู้ผลิต	เมล็ด 1 กล่อง สด 5 ตัน	5 ราย	5 คน
5.	กัญชาแห้ง	มีไว้ในครอบครอง	37 ห่อเล็ก	37 ราย	37 คน

มหาเงินสดที่ยึดและอายัด จำนวน 123,980 บาท

Rajabhat Mahasarakham University

จากตารางที่ 5 ศตส. จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญและรายย่อยได้ 59 ราย ผู้ต้องหา 63 คน ของกลางยาบ้า 729 เม็ด และมีไว้ในครอบครอง 134 ราย ผู้ต้องหา 140 คน ของกลางยาบ้า 234 เม็ด แม้ว่าจำนวนคนที่ถูกจับกุมและของกลางมีจำนวนน้อย แต่จากข้อมูลสถิติในการจับกุมที่ลดลงมาโดยตลอดแสดงให้เห็นว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดในจังหวัดร้อยเอ็ดไม่ได้รุนแรงแต่อย่างใด

สถานีตำรวจภูธรในจังหวัดร้อยเอ็ด มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันปราบปรามและยับยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด มีกำลังพลทั้งสิ้น 2,838 นาย เป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร 266 นาย ชั้นประทวน 2,572 นาย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชาชนในพื้นที่ 1,316,021 คน แล้วจะเห็นได้ว่า ตำรวจ 1 นาย มีหน้าที่รับผิดชอบประชาชนประมาณ 464 คน(ตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด 2545 : 5) ซึ่งนับว่าเป็นภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนตลอดเวลา ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงไม่สามารถทำให้ทุกๆ ฝ่ายเกิดความพึงพอใจได้ เพราะเหตุผลว่าจะมีผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์จากเหตุการณ์นั้นๆ เสมอ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการตำรวจผู้หนึ่ง และมีหน้าที่โดยตรงในการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งดำรงตำแหน่งสารวัตรป้องกันปราบปราม เคยเป็นหัวหน้าชุดเฉพาะกิจปราบปรามยาเสพติดระดับ สถานีตำรวจ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ในช่วงกำหนดแผนการกวาดล้างยาเสพติดภายใน 3 เดือน ที่ผ่านมา โดยเริ่มตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 ถึง วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2546 จากการปฏิบัติหน้าที่ของชุดเฉพาะกิจปราบปรามยาเสพติด บางคน เกิดความเครียด วิตกกังวลเกรงว่าการปฏิบัติจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ใน สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด จึงเป็นงานวิจัยที่ควรค่าแก่ศึกษาค้นคว้าในสภาวะปัจจุบัน เพราะปัญหา การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังคงมีแนวโน้มว่าจะกลับมาทวีความรุนแรงขึ้นอีก เพื่อเป็นแนวทางการ ปฏิบัติงานและกำหนดนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปราม ยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุดปราบปรามยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุด ปราบปราม ยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ใน สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับน้อย
2. ปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปราม ยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ตามทฤษฎีการจูงใจของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959 ; อ้าง ถึงใน ประพันธ์ สุริหาร, 2532 : 28) ซึ่งประกอบไปด้วย ชั้นยศ ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานชุด ปราบปรามยาเสพติด ด้านนโยบายการบริหาร ด้านวิธีการบังคับบัญชา ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความสำเร็จ ในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านโอกาสและความ ก้าวหน้า

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด

2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ.2546 จำนวน 306 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) มาจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรโดยวิธีการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ตามทฤษฎีการจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959 ; อ้างถึงใน ประพันธ์ สุริหาร. 2532 : 28) ซึ่งประกอบด้วย 12 ด้าน คือ

3.1.1 ชัยยศ

3.1.2 ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานชุดปราบปรามยาเสพติด

3.1.3 ด้านนโยบายการบริหาร

3.1.4 ด้านวิธีการบังคับบัญชา

3.1.5 ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

3.1.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.1.7 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

3.1.8 ด้านความมั่นคงปลอดภัย

3.1.9 ด้านความสำเร็จในการทำงาน

3.1.10 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ

3.1.11 ด้านความรับผิดชอบในงาน

3.1.12 ด้านโอกาสและความก้าวหน้า

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุดปราบปรามยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด

4. ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2546 – เดือนกันยายน 2547

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ให้คำนิยามศัพท์ของคำที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยไว้เป็นการเฉพาะในการศึกษา ดังนี้

1. ตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง หน่วยงานหนึ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด มีสถานีย่อยเรียกว่า สถานีตำรวจภูธรอำเภอ จำนวน 17 แห่ง สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ จำนวน 3 แห่ง และสถานีตำรวจภูธรตำบล จำนวน 13 สถานี รวมทั้งหมด 33 สถานี

2. ชุดปราบปรามยาเสพติด หมายถึง ชุด กลุ่ม หรือคณะตำรวจที่ถูกผู้บังคับบัญชาที่เป็นหัวหน้าสถานีตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด คัดเลือกจากตำรวจในทุกสายงาน ทั้งสายงานฝ่ายอำนวยการ งานป้องกันปราบปราม งานสอบสวน และงานจราจร ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดเพื่อรับผิดชอบในหน้าที่ปราบปรามจับกุมผู้ที่กระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยออกเป็นคำสั่งมอบหมายหน้าที่จากหัวหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งอาจจะกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ได้ และรวมทั้งชุดเฉพาะกิจปราบปรามยาเสพติดของตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด อีก 1 ชุด รวมเป็น 34 ชุด

3. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง อาชญากรรมชนิดหนึ่งที่อยู่ในคดีกลุ่มที่ 5 คือ กลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย และเป็นความผิดตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษ รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกสมหวังที่เกิดการตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติหน้าที่ หรือความคิดเห็นในเชิงบวกของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดเฉพาะกิจปราบปรามยาเสพติดที่มีต่อภารกิจในด้านต่างๆ ดังนี้.

4.1 นโยบายและการบริหาร หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์กร หรือข้อกำหนดและแนวทางในการบริหารของผู้บังคับบัญชา ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม

4.2 วิธีการบังคับบัญชา หมายถึง แนวทางการปกครองที่ผู้บังคับบัญชาได้นำมาใช้ในการบังคับบัญชา และหมายความรวมถึง ลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บังคับบัญชา

4.3 สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมในสถานีดำรง ได้แก่ ห้องปฏิบัติงาน บรรยากาศการทำงาน ความเป็นสัดส่วนในการทำงาน

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง ความสัมพันธ์หรือการให้ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจในชุดเฉพาะกิจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ทั้งในหน่วยเดียวกัน และหน่วยอื่น

4.5 เงินเดือนและสวัสดิการ หมายถึง เงินต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในชุดเฉพาะกิจ ปราบปรามยาเสพติดได้รับจากทางราชการ เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าเช่าบ้าน ค่าเช่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่ายานพาหนะ เงินรางวัลและสินบนนำจับ และเงินอื่นๆ ที่ได้รับจากทางราชการ.

4.6 ความมั่นคงปลอดภัย หมายถึง ความมั่นคงในชีวิตราชการ และมีความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย ในการปฏิบัติหน้าที่

4.7 ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การที่สามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ มีความภูมิใจในความสำเร็จของงาน

4.8 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับในรูปของการยกย่อง ชมเชย การให้กำลังใจ และการแสดงความยินดีจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน เมื่อมีการปฏิบัติงาน บรรลุผลสำเร็จ

4.9 ความรับผิดชอบในงาน หมายถึง ขอบข่ายของควมมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ในการปราบปรามยาเสพติด มีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ ไม่มีการตรวจหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

4.10 โอกาสและความก้าวหน้า หมายถึง การได้มีโอกาสเลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น รวมทั้งการมีโอกาสได้ฝึกอบรมและได้ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและคุณวุฒิแก่ตน

5. ประสิทธิภาพในปฏิบัติงานชุดปราบปรามยาเสพติด หมายถึง ระยะเวลาที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในชุดปราบปรามยาเสพติด จนถึงปัจจุบัน

6.ชั้นยศ หมายถึง ชั้นยศของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแบ่งออกเป็น ชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลให้ ผู้บังคับบัญชานำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปราบปรามยาเสพติด

2. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาบุคลากรในองค์กรต่อไป
3. ผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University